

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—. Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

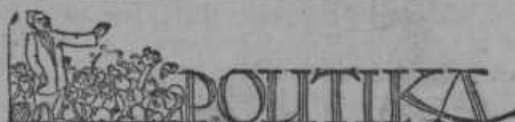
„Sokolska miselnost“.

Pod tem naslovom je objavil M. Kovačič, starosta mariborske sokolske župe, v »Jutru« dne 30. novembra t. l. članek, v katerem tolmači stališče sokolstva v verskem oziru na ta način:

»Vera (t. j. razmerje človekovo do božanstva, ne konfesija!) je zasebna zadeva vsakega posameznika — in to najsvetejša, katere se ne sme nihče dotikati, ki se pa tudi ne sme v nobeno svrhu zlorabljati. Ako je kdo svoj verski nazor uredil po naukih kake konfesije, ter se skuša približati etični popolnosti na temelju teh nauk, — pristo mu. Vplivanje v tem oziru bi značilo poseznanje v njegovo svobodo, torej v eno temeljnih človeških pravic. Seveda zaradi tega tudi popolnoma racionalističen nazor v zadevah religije ne izključuje iz Sokolstva, še manj pa, da bi Sokolstvo koga sililo, zamenjati svoj verstveni nazor z drugim. Želi le, da bi vsak posameznik bil v vsem, torej tudi v verskih zadevah dosleden! V verskem pogledu je tedaj Sokolstvo tolerantno, svobodomiselnost. Vse, kar gre preko tega, gre preko sokolskih načel!«

K tem izvajanjem pripominjamo sledeče: V navedenih besedah se nikjer ne omenja krščanska vera, kateri pripada ogromna večina prebivalstva naše države, marveč se omenja samo vera vobče. Tu se ne govori o Bogu, o osebnem nadsvetovnem Bogu, marveč samo o božanstvu. O božanstvu lahko govorijo tudi tisti, ki v osebnega Boga ne verujejo, marveč so materialisti, to je ljudje, ki verujejo, da je svet s človekom vred samo materija = tvar brez neumrljive duše, ali pa so panteisti, ki si domišljajo, da je ves svet bog, drugega Boga pa ni. Potemtakem tudi popolno brezverstvo in bogotajstvo ne izključuje iz sokolstva. Tudi bistvo vere je krivo tolmačeno. Vera kot razmerje človeka do Boga ni kako čustvo, marveč je spoznanje in priznanje od Boga razodetih resnic. Čustva se spreminjajo še bolj kakor vreme, od njih ne more biti odvisno razmerje do Boga. Tega razmerja ne določa človek, marveč Bog, kateremu mora človek podrediti vso svojo osebnost s hotenjem in čustvovanjem. Kdor omejuje vero na neko čustvo, pa magari na najsvetejše čustvo, ta hoče veriti zabraniti pot v javno življenje. Zato g. M. Kovačič ni dosti naklonjen konfe-

siji = veroizpovedi ter jo slavlja proti veri. To pa nikakor ni prav, najmanj pa je to krščansko. Vera, ki je človek ne izpoveda z besedo, dejanjem in življenjem, je mrtva, naj si bo še tako »sveto« in »nedotakljivo« čustvo. Ni človeku dano na voljo, ali hoče biti v konfesiji ali pa biti brez konfesije. Krščanstvo je še več kot konfesija, ono je Cerkev, to je od Zveličarja samega ustanovljeno in organizirano občestvo, v katerem se trojna Zveličarjeva služba: učeniška, duhovniška in kraljevska, vidno izvršuje. Tako odvisnost človekova od Boga naravno in dosledno zraste v odvisnost človeka od Kristusove Cerkve in njene trojne oblasti. Zato je pogrešno in neskladno s krščanskim stališčem, ako g. M. Kovačič meni, da bi vplivanje v verskem oziru značilo poseznanje v človekovo svobodo, torej v eno temeljnih človeških pravic. Človekova svoboda ni neomejena: omejujejo jo državni zakoni, ki hočejo ohraniti red med državljani. Ali naj bi bila človekova svoboda samo napram Bogu neomejena? Ali naj so božji in cerkveni zakoni brez moči? Ako Cerkev, izvršujoč trojno, od božjega Ustanovitelja prejeta oblast, v verskem oziru vpliva na človeka, ni to nobeno samovoljno poseznanje v njegovo svobodo, marveč pravica in dolžnost Cerkve. Človek je dolžan, tako vplivanje versko-vdano sprejeti, in če to stori, je za njega sreča in blagodat, in samo takšno ravnanje je v verskem oziru dosledno, vsako drugo pa nedosledno. Protivno ravnanje se ne da olupšati s pridevkom svobodomiselnosti, kakor to dela g. M. Kovačič. Katoliška Cerkev je osobito na vesoljnem vatikanskem cerkvenem zboru leta 1870 obsodila takšno svobodomiselnost kot krivo vero.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nova avstrijska vlada. Po dolgotrajnih pogajanjih in prerekanjih se je posrečila predariskemu deželnemu glavarju in odličnemu krščanskemu socijalcu dr. Enderju sestava nove avstrijske vlade iz meščanskih strank. V no-

vi vladi so zastopani krščanski socijanci, dr. Schobrov gospodarski blok ter agrarci (Landbund). Iz prejšnje volilne vlade je izstopil zunanji minister dr. Seipel, notrajni minister knez Starhemberg, pravosodni minister dr. Hueber in minister za socijalno skrbstvo Schmitz. Starhemberg in Hueber sta bila v vladi zastopnika Heimwehra), Seipel in Schmitz pa pripadata onemu krilu krščanskih socijalcev, ki zahteva sodelovanje s Heimwehrom. Novo vlado imenujejo vlado miru ter reda, ki bo reševala s pomočjo parlamenta težavna gospodarska uprašanja. Socijalni demokratje obljublajo zmerno opozicijo.

Socijalni demokrat predsednik avstrijskega parlamenta. Za prvega predsednika avstrijskega parlamenta je bil izvoljen z glasovi velenemcev in socijalnih demokratov Eldarsch, socijalni demokrat.

Dr. Rintelen zopet štajerski deželni glavar. Na ustavni seji štajerskega deželnega zbora je bil izvoljen krščanski socijalec dr. Rintelen z glasovi meščanskih strank petič za deželnega glavarja.

Nemška dr. Brüningova vlada je izvedla program za ozdravljenje nemških državnih financ s pomočjo zasilnih odredb. Ukrep vlade je podpisal predsednik Hindenburg in finančni minister Dietrich je predložil parlamentu dne 3. decembra državni proračun, ki je manjši za 1.5 milijard mark od lanskega.

Italijanski fašizem je dobil tajno policijo po vzgledu ruske črke. Na Italijanskem odkrivajo komunistične organizacije, ki so bile organizirane proti fašizmu. Ta odkritja je uporabil fašizem, da je osnoval posebno politično komisijo, ki je podrejena neposredno notrajnemu ministru. S tem je dobila Italija posebno politično policijo, kakor jo ima Rusija v svoji čeki. Italijansko časopisje razglasa, da se je nova policijska organizacija že izkazala pri najnovejših razkritjih komunističnih protifašističnih zarot.

Sprememba vlade na Francoskem. Francoska Tardieujeva vlada je podala ostako. Naslednik Tardieujev bo Poincare.

Splošna razorožitvena posvetočanja. V Ženevi zborujejo zastopniki raznih držav in se imenujejo ta posvetočanja priprava za veliko in splošno razorožitveno konferenco, ki bi se naj vršila dne 1. februarja 1932 na Dunaju v biv-

Naša povest v prihodnjem letu: Januš Golec: „Guzaj“.

sem dvoru. Na teh posvetovanjih bode zastopanih 60 držav po odposlanstvih, ki bodo štela 50—60 oseb. Splošna razorožitvena konferenca na Dunaju bo ena največjih.

Sprememba vlade na Poljskem. — Zmagovalec pri poljskih parlamentarnih volitvah maršal Pilsudski se je umaknil iz zdravstvenih razlogov iz vodilnega političnega življenja. Ministrski predsednik je postal polkovnik Sławek. Pravosodno ministrstvo prevzame varšavski državni pravdnik in ministrstvo za javna dela je zasedeno po generalu. Drugih vladnih sprememb ni.

Verstvo in nedostatek verstva v narodih.

Priobčil A. K.

O budistih in bramanih.

Kako iskreno molijo, kako pobožno časte svoje bogove ter jim prinašajo razne darove. In njihovi spokorniki in njihovi menihi v samostanih, kako se postijo, zatajujejo in mrtvičijo! Središče budistov je mesto Lhasa v Tibetu. Tam stanuje njihov papež »Dalai Lama« s svojim dvorom v rdeči palači z zlato streho. Tam so glavni templi in samostani teh vernikov. Tja romajo iz vseh strani Azije, da opravijo svojo pobožnost in da zadostijo svojim verskim dolžnostim. Omeniti moram, da v Tibetu vladajo izključno budistični duhovniki in brez njihovega dovoljenja nihče ne sme prestopiti meje njihove dežele. Niti Sven Hedinu, ki je preiskoval srednjo Azijo, se to ni bilo posrečilo.

Središče bramanov je veliko mesto Benares ob sveti reki Ganges v Indiji. Tam so visoke bramanske šole, mnogi samostani in 1450 templjev, ki so posvečeni večinoma bogu Živa. Iz vseh strani Indije romajo tja verniki, katerih je okrog 220 milijonov. V drago okrašenih templjih in v veličastnih procesijah slave in časte s silno versko navdušenostjo svoje bogove. O, kako osramote ti paganski romarji nas — mlačne katolike!

Vsak narod ima svoje bogove

In jih po svoje časti. Tam v južni Ameriki, v Patagoniji in na Ognjeni zemlji, so nekateri divji indijanski narodi, o katerih niso vedeli, kako je njihovo verstvo. Toda v novem času so učenjaki preiskali tudi tiste narode ter so našli, da kakor drugi tudi ti časte svoje velike duhove, to je svoja — božanstva.

Ruski boljševiki.

Bili so na svetu paganski narodi, ki so strašno zatirali druge vere, a svojo

so branili, n. pr. Rimljani ob preganjanju krščanstva za dobe rimskih cesarjev. Tudi mohamedani so hudo zatirali krščanstvo, a svojo vero so branili in drugim usiljevali. Edino ruski boljševiki nimajo nobene vere in ne Boga. Ti ne branijo nobene vere, pač pa vse preganjajo, najbolj pa katoliško in pravoslavno. Njihov namen je, zatreti vse vere in ruski narod spraviti v popolno brezboštvo. Cerkvam in samostanom so vzeli vse dragocenosti, vse zlate in srebrne posode. Vzeli so vse imetje in sploh vse, ker premoženje verskih občin je zdaj državna last in cerkve so prepuščene vernikom le začasno proti visoki najemnini. Porušenih ali zaprtih je pa bilo do leta 1927 vseh verskih poslopji 3384. Umrjenih je bilo doslej 31 šofov, 3906 duhovnikov, 1962 redovnikov in 3447 sester. Na stotine pa jih je umrlo po silnem trpljenju v pregnanstvu, zlasti na Solovečkih otokih.

Na severu Rusije v Belem morju so Solovečki otoki ali Solovki. Tu je že več stoletij star samostan s cerkvami in okrog 230 menihi. Znan je bil tudi kot znamenita božja pot. Boljševiki so menihe izgnali, dragocenosti izropali, in samostan izpremenili v strahotno ječo. Metropolit Antonij poroča v pismu kenterburijskemu nadškofu, da je na teh otokih interniranih in zaprtih več kot 50.000 ljudi, med njimi mnogo škofov, duhovnikov, menihov, katoliš-

Po vsej Slov. Štajerski se godi povest, ki bo v bodoče izhajala v „Slov. Gospodarju“!

kih in pravoslavni. Vsi jetniki morajo pri slabi hrani opravljati težka dela. Uiti je skoraj nemogoče, ker boljševiki pri tem izrabljajo gladno okoliško prebivalstvo. Če kdo prižene nazaj živega begunca, dobi 5 pudov pšenične moke, če pa pripelje ubitega, dobi 2 puda ržene moke. Za jetnike so upeljane tri stopnje kazni. Prva stopnja, da ga zapro zimski čas v stolp. Druga, da mora po noči delati. Tretja stopnja je v tem, da zapro za celo zimsko noč oblečenega le v eno srajco in mu na vsaki dve uri ulijejo na glavo mrzle vode. Redki so, ki bi preživel to strašno mučenje. Tako poroča med drugimi metropolit Antonij.

V prvi polovici tekočega leta so prirejali po celi Evropi protestne shode proti zverskemu preganjanju boljševikov. In kaka je posledica tega? Evropske države, n. pr. Italija, Anglija i. t. d. sklepajo trgovske in tajne pogodbe z boljševiki. Kaj preostaja nam pri takih razmerah? Nič drugega kot pošiljati pred božji prestol goreče molitve, da bi se skrajšalo to grozno stanje. Vprašal sem pravoslavnega meniha, kaj misli, kdaj bo konec tega stanja v Rusiji. Odgovoril je, kadar bode Bog hotel. Tak je položaj! Trenutno pa ni upati, da bi se razmere obrnile na bolje. Letos mesca novembra je že 13 let, ko dobivamo iz Rusije le žalostna poročila: preganjanje vere in vernikov, zapiranje in podiranje cerkva, vedne

usmrčitve, uničenje zakonskega in družinskega življenja, strašna demoralizacija mladine, vedno bolj rastoča beda itd. ... Vse to mora napolnovati srce vsakega pravega kristjana in Slovana z veliko bridkostjo. Kaj storiti? Ljubi človek, če si pravi kristjan; dragi slovenski mladenič, ljuda deklica slovenska, če imaš v srcu živo krščansko in slovansko zavest, moli ob vsaki priliki doma ali v cerkvi molitev na čast sv. Tereziki ali žalostni del svet. rožnega venca ali litanije lavretanske ali Srca Jezusovega na namen, da bi Bog rešil slovansko Rusijo brezbožnih boljševikov. Gospodi, pomiluj! Kriste, pomiluj! Da blagovoliš smirit vragov cerkvi, tebja molim, usliši nas!

*

Žive priče.

Dosedaj so v letu 1930 prejeli izplačano zavarovalnino 1000 Din brez vsakega odbitka sledeči celoletni naročniki »Slov. Gospodarja«:

1. Dne 2. IV. 1930: Franc Kopše, delavec-najemnik, Ormož.
2. Dne 23. IV. 1930: Franc Dobnik, kmet, Sladka gora št. 12, p. Šmarje pri Jelšah.
3. Dne 25. IV. 1930: Jožef Pihlar, posestnik, Čermeljenšak, p. Št. Lenart v Slov. goricah.
4. Dne 2. V. 1930: Plavčak Ignac, posestnik, Tlake 11, p. Rogatec.
5. Dne 18. VI. 1930: Zemljč Franc, posestnik, Sv. Tomaž pri Ormožu.
6. Dne 27. VI. 1930: Baloh Miha, posestnik, Založe 41, p. Polzela.
7. Dne 8. VII. 1930: Marija Gominjšek, posestnica, Megojnice, p. Griže pri Celju.
8. Dne 14. VII. 1930: Simon Bračič, posestnik, Vrhloga pri Slov. Bistrici.
9. Dne 19. VIII. 1930: Jože Munda, posestnik, Sv. Tomaž pri Ormožu.
10. Dne 27. VIII. 1930: Jožef Elbl, posestnik, Osek št. 123, p. Sv. Trojica v Slov. goricah.
11. Dne 10. IX. 1930: Alojz Heric, posestnik, Staranovavas, p. Križevci pri Ljutomeru.
12. Dne 1. X. 1930: Franc Mohorko, posestnik, Stogovci št. 40, p. Ptujška gora.
13. Dne 4. X. 1930: Anton Marhat, posestnik, Gornji Dolič - n. Mislinje.
14. Dne 14. X. 1930: Žnider Vinko, posestnik, Gavci, p. Smartno ob Paki.
15. Stramec Anton, Orlica št. 10, pošta Ribnica na Pohorju.

Do tega dne, ko to pišemo, jih je torej 15 onih nesrečnih, ki jim je v preteklem letu pogorela stanovanjska hiša, a so kot celoletni naročniki prejeli podporo 1000 Din. Ako kdo še zdaj ne veruje, naj jih vpraša, navedli smo natančen naslov.

Kaj boste storili?

Pred vsem, sami bodite celoleten naročnik. Od zgoraj naštetih so bili

Najzanimivejši človek med razbojniki Štajerske: „Guzaj“. Povest o njem bo izhajala v „Slov. Gospodarju“.